

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

Κείμενο διδαγμένο Θουκυδίδη Περικλέους Επιτάφιος (II, 37)

A.

Γιατί το πολίτευμα που έχουμε δεν επιδιώκει να μιμηθεί τους νόμους των άλλων, αλλά πιο πολύ εμείς οι ίδιοι είμαστε παράδειγμα σε μερικούς παρά μιμητές άλλων. Και ως προς το όνομα έχει αποκληθεί δημοκρατία, επειδή η εξουσία δε βρίσκεται στα χέρια των ολιγαρχικών, αλλά του δήμου: και σύμφωνα με τους νόμους όλοι έχουν τα ίδια δικαιώματα για τις ιδιωτικές τους διαφορές, όσο πάλι για την προσωπική επιβολή, ανάλογα με την προκοπή που σημειώνει καθένας σε κάποιο τομέα, όχι τόσο από τη σειρά όσο από την ικανότητά του προτιμάται στα δημόσια πράγματα: ούτε πάλι κάποιος αν είναι φτωχός, εφόσον βέβαια μπορεί να κάνει κάποιο καλό στην πόλη βρίσκεται εμποδισμένος εξαιτίας της ασημότητας της κοινωνικής του θέσης.

B.

B1.

Ο ορισμός της δημοκρατίας εστιάζεται στο εξής σημείο: «καί ὄνομα μὲν διὰ τὸ μὴ ἔσθ' ὀλίγων ἢ πλείονας οὐκ εἶναι δημοκρατία κέκληται». Ο ομιλητής αρχίζει με την αναφορά του στην πολιτειακή οργάνωση της Αθήνας. Διεκδικεί την πρωτοτυπία σε σχέση με άλλες πόλεις, οι οποίες μιμήθηκαν τους Αθηναίους στη νομοθεσία τους. Γίνεται προφανές ότι η αναφορά στο πολίτευμα σαν έννοια και όρος γίνεται από τη βάση. Το πολίτευμα ονομάζεται δημοκρατία, επειδή εξουσιάζουν οι πολλοί και όχι οι λίγοι. Είναι σαφής ο συνδυασμός των λέξεων «Δῆμος» και «κρατώ» που συνθέτουν τη λέξη Δημοκρατία.

B2.

Ο Περικλής προβάλλει το όραμα μιας ανώτερης μορφής ζωής, όπου η ηθική στάση δεν πηγάζει από το φόβο των κυρώσεων του νόμου, αλλά από την ελεύθερη επιλογή του πολίτη, νόμου, κάτι που θυμίζει την αὐτονομία (δηλαδή την απαραίτητη, κατά τον Πρωταγόρα, προϋπόθεση, που επιτρέπει στον πολίτη να μετέχει στα κοινά): πρόκειται για το αίσθημα της ντροπής και της αυθόρμητης οργής μπροστά σε κάθε άπρεπη πράξη.

B3.

Στο μεταφρασμένο κείμενο αναδεικνύεται το ήθος των Αθηναίων πολεμιστών. Η τόλμη, η συνείδηση του καθήκοντος και η φιλοτιμία είναι τα κύρια στοιχεία μιας συμπεριφοράς ενός ολοκληρωμένου πολίτη. Ακόμα και στις στιγμές της αποτυχίας η ανδρεία τους είναι ακόμη μεγαλύτερη γιατί η σχέση τους με την πόλη είναι μία σχέση αμφίδρομη και επιθυμούν να προσφέρουν την πιο ωραία συνεισφορά. Έτσι η αυτοθυσία τους εξασφαλίζει τον αγέραστο έπαινο και τον πιο περίλαμπρο τάφο. Είναι απαραίτητο σε αυτό το σημείο να γίνει κατανοητό ότι η παρέκκλιση από την τυπική δομή των επιταφίων λόγων που σημειώθηκε σε προγενέστερο χωρίο.

Δικαιολογεί τη σύνδεση των κεφαλαίων 37 και 43. Μια πόλη που δεν εμποδίζει την ηθική, κοινωνική και πολιτική εξέλιξη του πολίτη εισπράττει από αυτόν μία μοναδική ενέργεια και μετασχηματίζεται σε ένδειξη φιλοπατρίας και αυτοθυσίας. Η ασημότητα λοιπόν της κοινωνικής θέσης δεν αποτελεί τροχόπέδη για τον πολίτη από τη στιγμή που μπορεί να προσφέρει κάτι καλό.

B4.

Σχολικό βιβλίο Θουκυδίδη «Περικλέους Επιτάφιος» σελ. 11-12 από: «Μια λοιπόν από τις 40..... σχεδόν ξεχνάμε τον πόλεμο».

B5.

πολιτεί&	→	πολιτειακός, πολιτευτής
κέκληται	→	κλήση, κλητική
κοινόν	→	κοινόβιο, κοινολογία
δρ□	→	δράση, αναπόδραστος
□ρχ≈	→	αρχομανής, αρχικός

Κείμενο αδιάδακτο

Ξενοφώντος Κύρου □Ανάβασις (III, i, 42-43)

Γ1.

Γνωρίζετε καλά ότι ούτε το πλήθος είναι ούτε η δύναμη που φέρνει τις νίκες στον πόλεμο αλλά όσοι τυχόν πιο δυνατοί στις ψυχές με τη βοήθεια των θεών βαδίζουν ενάντια στους θεούς, αυτούς τις πιο πολλές φορές δεν

τους αποκρούουν οι εχθροί. Κι έχω σκεφτεί εγώ τουλάχιστον, άνδρες, κι αυτό, ότι όσοι επιζητούν να ζουν με κάθε τρόπο σε πολεμικές περιόδους, αυτοί με άσχημο και ντροπιαστικό τρόπο τις πιο πολλές φορές πεθαίνουν, ενώ όσοι έχουν καταλάβει ότι ο θάνατος είναι κοινός για όλους και αναπόφευκτος για τους ανθρώπους κι αγωνίζονται για να πεθαίνουν ένδοξα, αυτούς βλέπω κάπως περισσότερο να φτάνουν στα γεράματα και όσο ζουν, να περνάνε τη ζωή τους πιο ευτυχισμένα.

Γ2α.

⇒σχύς	→	τς ⇒σχύς, τήν ⇒σχύν
πολέμῳ	→	οἱ πόλεμοι, τούς πολέμους
ἄνδρες	→	τῶν ἄνδρων, τοῖς ἄνδράσι
οἱτοί	→	ταῖτα, τούτων
πανσι	→	παντός, παντί

Γ2β.

/στίν	→	ἐν οἷσα ἦν
Ἰρη	→	<u>Οριστική:</u> ἐμδές <u>Προστακτική:</u> ἐδέ

Γ3.

ἄνῳκας: ῥήμα.

Ἰ πόσοι: υποκείμενο ῥήματος.

ἐμναι: αντικείμενο του ῥήματος, ειδικό απαρέμφατο.

τόν θάνατον: υποκείμενο του απαρεμφάτου ἐμναι.

κοινόν: κατηγορούμενο στο θάνατον εξαιτίας του ἐμναι.

ἄναγκαῖον: κατηγορούμενο στο θάνατον εξαιτίας του ἐμναι.

πανσι: δοτική αντικειμενική εξαιτίας του επιθέτου κοινόν.

ἄνθρωποις: δοτική αντικειμενική εξαιτίας του επιθέτου ἄναγκαῖον.